

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

T/16305. számú

törvényjavaslat

a katasztrófavédelemmel összefüggő egyes törvények módosításáról

**Előadó: Dr. Lamperth Mónika
belügyminiszter**

Budapest, 2005. május

2005. évi törvény

a katasztrófavédelemmel összefüggő egyes törvények módosításáról

Első fejezet

1. §

A katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Kat.) 2. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A védekezést és a következmények felszámolását az erre a célra létrehozott szervek és a különböző védekezési rendszerek működésének összehangolásával, valamint a polgári védelemről szóló 1996. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Pvt.) alapján létrehozott polgári védelmi szervezetek, a hivatásos katasztrófavédelmi szervek, a hivatásos önkormányzati, az önkéntes és a létesítményi tűzoltóság, a környezetvédelmi és vízügyi igazgatás szervei, a gazdálkodó szervezetek, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek és az állampolgárok, továbbá az Országos Atomenergia Hivatal, az Országos Meteorológiai Szolgálat, az Országos Mentőszolgálat, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, a Magyar Vöröskereszt, az önkéntesen részt vevő társadalmi szervezetek, valamint a civil és az erre a célra létrehozott köztestületek, továbbá a nem természeti katasztrófák esetén annak okozója és előidézője, az állami szervek és az önkormányzatok (a továbbiakban együtt: katasztrófavédelemben részt vevők) bevonásával, illetve közreműködésével kell biztosítani.”

2. §

(1) A Kat. 3. §-ának a)-d) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

[E törvény alkalmazásában:]

„a) *Belső védelmi terv:* a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek kialakulásának megelőzését, a balesetek elhárítását, következményeinek mérséklését szolgáló intézkedések megtételét, az értesítési, riasztási, felkészítési feladatok veszélyes ipari üzemben, létesítményen belüli végrehajtásának rendjét, feltételeit szabályozó üzemeltetői okmány.

b) *Biztonsági elemzés:* az üzemeltető által készített dokumentum, amely tartalmazza a veszélyes létesítmény üzemeltetőjének a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzésére vonatkozó általános célkitűzéseit, továbbá annak az irányítási, vezetési és műszaki eszközrendszernek a bemutatását, amely biztosítja mind az ember, mind a környezet magas szintű védelmét, valamint annak bizonyítását, hogy az üzemeltető a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleseti veszélyeket azonosította, illetőleg a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek kockázatát

elemezte és értékelt. A dokumentum elegendő információt kell, hogy szolgáltatson a hatósági, szakhatósági vélemények kialakításához.

c) *Biztonsági jelentés*: az üzemeltető által készített dokumentum, amely annak bizonyítására szolgál, hogy rendelkezik a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleseteket megelőző politikával és az annak végrehajtását szolgáló biztonsági irányítási rendszerrel, a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleseti veszélyeket azonosította, illetőleg a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek kockázatát elemezte és értékelt, a megelőzésükre a szükséges intézkedéseket megtette, kellő mértékű a létesítményeinek biztonsága, megbízhatósága. Rendelkezik működőképes belső védelmi tervvel. A jelentés elegendő információt kell, hogy szolgáltatson a külső védelmi tervek elkészítéséhez, és a hatósági, szakhatósági vélemények kialakításához.

d) *Nemzetközi katasztrófa-segítségnyújtás*: katasztrófa sújtotta külföldi állam részére, a következmények felszámolása érdekében a Kormány koordinációjával nyújtott, illetve a hazánk számára a nemzetközi közösségtől érkező, a megkeresésben foglaltaknak megfelelően nyújtott segítség.”

(2) A Kat. 3. §-ának f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény alkalmazásában:]

„f) *Katasztrófahelyzet*: olyan mértékű katasztrófaveszély, illetőleg bekövetkezett katasztrófa, amikor törvényben arra felhatalmazott állami szerv vezetője a katasztrófa veszélyének lehetőségét vagy bekövetkezésének tényét a Ptv. 2. §-a meghatározására figyelemmel megállapította, és ez alapján a szükséges intézkedéseket elrendelte.”

(3) A Kat. 3. §-ának m) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény alkalmazásában:]

„m) *Kockázat*: egy adott területen adott időtartamon belül, meghatározott körülmények között jelentkező egészség-, illetve környezetkárosító hatás valószínűsége.”

(4) A Kat. 3. §-ának p)-zs) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

[E törvény alkalmazásában:]

„p) *Rendkívüli esemény*: a veszélyes ipari üzemben a rendeltetésszerű működés során, illetőleg a technológiai folyamatokban bekövetkező olyan nem várt esemény, amely azonnali beavatkozást igényel, és magában hordozza a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset kialakulásának lehetőségét.

q) *Súlyos káresemény*: az emberek életét, egészségét és környezetét, anyagi értékeit súlyosan veszélyeztető vagy károsító olyan esemény, amelynek következményei az erre szervezett erővel elháríthatók, felszámolhatók, és nem igényli a katasztrófa esetére vonatkozó különleges intézkedések bevezetését.

r) *Üzemeltető*: bármely gazdasági társaság, természetes vagy jogi személy, illetőleg jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely veszélyes ipari üzemet

vagy létesítményt működtet, vagy meghatározó befolyással bír a veszélyes ipari üzem üzemeltetésére.

s) Veszély: valamely veszélyes anyag természetes tulajdonsága vagy olyan körülmény, amely káros hatással lehet az emberi egészségre vagy a környezetre.

t) *Helyreállítás, újjáépítés:* katasztrófa vagy súlyos káresemény következtében kialakult tömeges vagy nagyobb területre kiterjedő, magántulajdonú lakóépület és önkormányzati ingatlan károk felszámolása.

u) *Veszélyes anyag:* e törvény végrehajtását szolgáló kormányrendeletben meghatározott ismérveknek megfelelő anyag, keverék vagy készítmény, amely mint nyersanyag, termék, melléktermék, maradék vagy köztes terméként jelen van, beleértve azokat az anyagokat is, amelyekről feltételezhető, hogy egy baleset bekövetkezésekor létrejöhetnek.

ü) *Veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset:* olyan mértékű veszélyes anyag kibocsátásával, tűzzel vagy robbanással járó rendkívüli esemény, amely a veszélyes ipari üzem működése során befolyásolhatatlan folyamatként megy végbe, és amely az üzemben belül, illetőleg azon kívül közvetlenül vagy lassan hatóan súlyosan veszélyezteti vagy károsítja az emberi egészséget, illetőleg a környezetet.

v) *Veszélyes ipari üzem:* egy adott üzemeltető irányítása alatt álló azon terület egésze, ahol egy vagy több veszélyes létesítményben – ideértve a közös vagy kapcsolódó infrastruktúrát is – veszélyes anyagok vannak jelen a törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott küszöbértéket elérő mennyiségben (tekintet nélkül az üzem tevékenységének ipari, mezőgazdasági vagy egyéb besorolására).

w) *Veszélyes létesítmény:* olyan, a veszélyes ipari üzem területén lévő technológiai, illetőleg termelés-szervezési okokból elkülönülő területrész, ahol egy vagy több berendezésben (technológiai rendszerben) veszélyes anyagok előállítása, felhasználása, szállítása vagy tárolása történik. Magába foglal minden olyan felszerelést, szerkezetet, csővezetékét, gépi berendezést, eszközt, iparvágányt, kikötőt, a létesítményt szolgáló rakpartot, kikötőgátat, raktárt, vagy hasonló – úszó vagy egyéb – felépítményt, amely a létesítmény működéséhez szükséges.

x) *Veszélyes tevékenység:* olyan ipari, biológiai (mezőgazdasági), kémiai eljárások felhasználásával végzett tevékenység, amely ellenőrizhetlenné válása esetén tömeges méretekben veszélyezteti, illetve károsítja az emberi egészséget, a környezetet, az élet- és vagyonbiztonságot.

y) **Veszélyhelyzet: a Pvt. 2. §-ának (2) bekezdésében meghatározott helyzet.**

z) **Dominó hatás: a veszélyes létesítményben bekövetkező olyan baleset, amely a közelben lévő más veszélyes ipari üzemre áttérjedve a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek valószínűségét és lehetőségét megnöveli vagy a bekövetkezett veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset következményeit súlyosbítja.**

zs) *Veszélyességi övezet:* a veszélyes tevékenység folytatása esetén bekövetkező veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset egészség-, illetve környezetkárosító hatásainak csökkentése érdekében a hatóság által kijelölt, a veszélyforrás jellegéhez igazodó terület.”

3. §

(1) A Kat. 4. §-ának (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) E törvényt kell alkalmazni a katasztrófahelyzetben, illetve a katasztrófa megelőzése érdekében (beleértve a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezést is) a Magyar Köztársaság területén végzett katasztrófaveszélyes tevékenységre, továbbá akkor, ha a katasztrófa károsító hatása ellen a Magyar Köztársaság területén védekezés szükséges, illetve ha a Magyar Köztársaság más ország részére segítséget nyújt katasztrófa elleni védekezésben.

(2) A törvény IV. fejezetének hatálya kiterjed a Magyar Köztársaság területén működő, külön jogszabályban meghatározott, küszöbértéket elérő mennyiségű veszélyes anyaggal dolgozó veszélyes ipari üzemekre, valamint a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzésében, az ellenük való védekezésben érintett közigazgatási szervekre és gazdálkodó szervezetekre, helyi önkormányzatokra, természetes személyekre.”

(2) A Kat. 4. §-a (3) bekezdésének b)-f) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

[A törvény IV. fejezetének hatálya nem terjed ki:]

„b) a veszélyes anyagoknak a veszélyes ipari üzemen kívüli közúti, vasúti, légi vagy vízi szállítására, illetve a szállítás közbeni ideiglenes tárolására,

c) a veszélyes anyagoknak a veszélyes ipari üzemen kívüli vezetékes szállítására, beleértve a szivattyú állomásokat,

d) ásványi nyersanyagok feltárásával és kitermelésével kapcsolatos föld alatti, külszíni vagy fűrőlyukas bányászati tevékenységekre, kivéve az ásványi nyersanyagok vegyi vagy termikus feldolgozását, tárolását, ha annak során a külön jogszabályban meghatározott küszöbértéket elérő mennyiségű veszélyes anyag jelen van,

e) a hulladéklerakókra, kivéve az ásványi nyersanyagok kitermeléséből származó hulladékok, meddők feldolgozására szolgáló létesítményeket (beleértve a derítő- és ülepitő-medencét is), ahol a külön jogszabályban meghatározott küszöbértéket elérő mennyiségű veszélyes anyag van jelen, különösen abban az esetben, ha a tevékenység a hulladékok vegyi és termikus feldolgozásával jár együtt,

f) a katonai célból üzemeltetett létesítményekre, beleértve a tároló telepeket is.”

4. §

A Kat. 6. §-a a következő c) ponttal egészül ki:

[A Kormány a katasztrófavédelem irányítása során:]

„c) a helyreállítás és az újjáépítés támogatása céljából – a természeti csapások által előidézett károk és a költségvetési lehetőségek mérlegelésével – esetileg dönt a lakossági károk központi költségvetésből történő kivételes enyhítéséről.”

5. §

A Kat. 7. §-a (1) bekezdésének b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A Kormány]

„b) rendeleti úton bevezeti a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény (a továbbiakban: Hvt.) 4. §-ának (2) bekezdése szerint a veszélyhelyzetben alkalmazandó szabályokat, ennek keretében gondoskodik az államháztartás körében szükséges átmeneti intézkedések megtételéről és az Országgyűlés ezzel kapcsolatos tájékoztatásáról. A rendeleti úton bevezetett intézkedések a katasztrófaveszély elmúltáig, illetve a következmények felszámolásáig, de legfeljebb tizenöt napig vannak érvényben, meghosszabbításukra az Országgyűlés adhat felhatalmazást.”

6. §

A Kat. 13. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Súlyos káresemény esetén a belügyminiszter irányítja a védekezést, a következmények elhárítását.”

7. §

A Kat. a következő 14/A. §-sal egészül ki:

„14/A. § A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója:

a) javaslatot tesz a Bizottság elnökének a Belügyminisztérium bázisán működő védekezési munkabizottság, illetve a KKB Operatív törzs, részleges vagy teljes összehívására és annak összetételére,

b) működteti a KKB Veszélyhelyzeti Központot.”

8. §

(1) A Kat. 17. §-ának d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A megyei, fővárosi védelmi bizottság elnöke a védelmi bizottság közreműködésével a védekezés irányítása terén:]

„d) halasztást nem tűrő esetben, a helyben szokásos módon, átmeneti jelleggel elrendeli az élet és az anyagi javak védelméhez szükséges mértékben a veszélyeztetett területekről az ott tartózkodó személyek kimenekítését, kitelepítését és erről – a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója útján – haladéktalanul értesíti a Kormányt,”

(2) A Kat. 17. §-a a következő h) ponttal egészül ki:

[A megyei, fővárosi védelmi bizottság elnöke a védelmi bizottság közreműködésével a védekezés irányítása terén:]

„h) külön jogszabály szerint részt vesz a katasztrófavédelmi képzéseken, továbbképzéseken.”

9. §

A Kat. a következő 18/A. §-sal egészül ki:

„18/A. § A megyei, a fővárosi védelmi bizottság elnöke illetékességi területén irányítja a kárfelmérés, a kárenyhítés, a helyreállítás és újjáépítés területi szintű feladatainak megszervezését.”

10. §

A Kat. 19. §-a a következő f) és g) ponttal egészül ki:

[A polgármester (a fővárosban a főpolgármester) az illetékességi területén irányítja és szervezi a felkészülés és a védekezés feladatait. Ennek keretében:]

„f) a külön jogszabályok figyelembe vételével irányítja és szervezi az önkormányzati intézményeknél és egyéb önkormányzati gazdálkodó szervezeteknél folyó katasztrófavédelmi tevékenységet,

g) külön jogszabály szerint részt vesz a katasztrófavédelmi képzéseken, továbbképzéseken.”

11. §

A Kat. 20. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

[A polgármester a településen a védekezés során:]

„(3) irányítja a kárfelmérés, a kárenyhítés, a helyreállítás és újjáépítés helyi szintű feladatainak végrehajtását.”

12. §

A Kat. a következő 24/A. és 24/B. §-sal egészül ki:

„24/A. § Katasztrófavédelemben a Kormány, illetve halaszthatatlan esetben a megyei, fővárosi védelmi bizottság elnöke vagy a polgármester döntése alapján az élet- és a testi épség megóvása érdekében:

a) az állampolgárok, a gazdálkodó szervezetek kötelesek lakóhelyük, telephelyük ideiglenes elhagyására, a veszélyeztetett területre történő belépéstől való tartózkodásra,

b) a gazdálkodó szervezetek kötelesek a közvetlen veszély elhárításában való közreműködésre.

24/B. § (1) A gazdálkodó tevékenységet folytató jogi személyeknek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteknek és az egyéni vállalkozóknak a

létesítmények, az építmények, a technológiai rendszerek megvalósításával, üzemeltetésével, fejlesztésével összhangban a (2) bekezdésben foglaltak szerint gondoskodniuk kell a jogszabályokban meghatározott katasztrófavédelmi követelmények megtartásáról, valamint a tevékenységi körükkel kapcsolatos veszélyhelyzetek megelőzésének és elhárításának feltételeiről.

(2) Az (1) bekezdésben felsoroltak kötelesek:

a) a tulajdonukban, kezelésükben lévő jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt életvédelmi létesítményt, berendezést, készüléket, felszerelést, technikai eszközt állandóan üzemképes állapotban tartani, valamint időszaki ellenőrzésükről gondoskodni,

b) a hivatásos katasztrófavédelmi szervek részére a katasztrófavédelemre történő felkészítés érdekében a helyszíni gyakorlatok megtartását lehetővé tenni és abban közreműködni,

c) a tevékenységi körükkel kapcsolatos katasztrófák megelőzésének és felszámolásának jogszabályokban meghatározott feltételeit biztosítani,

d) a katasztrófavédelmi szervezetek részére a katasztrófavédelmi ellenőrzés lehetőségét – beleértve a helyszíni gyakorlatok szervezését is – biztosítani, illetve lehetővé tenni.”

13. §

A Kat. 25. §-a (4) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép és a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Területi szervek a megyei (Repülőtéri) katasztrófavédelmi igazgatóságok, amelyek alárendeltségében helyi szervként polgári védelmi kirendeltségek működnek. A polgári védelmi kirendeltségek irodát működtethetnek. Budapest főváros polgári védelmi szerve a területi szervként működő Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság, amelynek helyi szervei a kerületi kirendeltségek. A megyei igazgatóságok ellátják a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok, az önkéntes és a létesítményi tűzoltóságok szakmai felügyeletét. A Fővárosi Tűzoltóparancsnokság szakmai felügyeletét a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság látja el.

(5) Katasztrófavédelmi hatóságként – ha jogszabály másként nem rendelkezik – első fokon az illetékes megyei (Repülőtéri) katasztrófavédelmi igazgatóságok, a fővárosban a Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság, másodfokon a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság járnak el.”

14. §

(1) A Kat. 26. §-ának e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A főigazgató az alárendeltjei, az önkormányzati, a létesítményi, az önkéntes tűzoltóságok szakmai feladatainak végrehajtása érdekében:]

„e) részt vesz a katasztrófák megelőzésére, elhárítására és felszámolására irányuló nemzetközi együttműködésben, és amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik, a hazai és nemzetközi szervezetekkel együttműködve kizárólagos kapcsolattartó pontként szervezi a nemzetközi katasztrófa-segítségnyújtás gyakorlati végrehajtását a vonatkozó kormányrendeletben meghatározottak szerint,”

(2) A Kat. 26. §-a a következő l) és m) ponttal egészül ki:

[A főigazgató az alárendeltjei, az önkormányzati, a létesítményi, az önkéntes tűzoltóságok szakmai feladatainak végrehajtása érdekében:]

l) közvetlen utasítást adhat a tűzoltóság egységeinek a tűzoltási és műszaki mentési feladatokban történő részvételre, az ezzel kapcsolatos felkészítésre, jelentéstételre, működési területük elhagyására, továbbá rendkívüli készenléti szolgálatuk elrendelésére,

m) kezdeményezi a tűzoltóságok Szerelési Szabályzata, a rendkívüli állapotban alkalmazandó Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzat és a tűzoltósport versenyszabályzat kiadását.”

15. §

A Kat. 27. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A főigazgató:

a) segíti és ellenőrzi az önkormányzatok tűzvédelmi, műszaki mentési és katasztrófavédelmi tevékenységét, valamint a tűzoltósággal és a polgári védelemmel kapcsolatos feladatainak végrehajtását,

b) koordinálja a hivatásos önkormányzati és az önkéntes tűzoltóságok költségvetés tervezésével kapcsolatos feladatait.”

16. §

A Kat. 28. §-ának (2) bekezdése a következő f)-i) ponttal egészül ki:

[A főigazgató a katasztrófaelhárítás irányításával és koordinálásával kapcsolatos jogkörében:]

f) a védelmi igazgatás egységes felkészítési, továbbképzési rendszerében kidolgozza a védelmi bizottságok elnökei, a polgármesterek és a jegyzők katasztrófavédelmi képzésének, továbbképzésének szakmai követelményeit, közreműködik a lebonyolításban,

g) kidolgozza a lakosság és az iskolai oktatásban részt vevők katasztrófavédelmi felkészítéséhez szükséges szakmai követelményeket,

h) a felkészülés időszakában koordinálja az országos nukleárisbaleset- elhárítási rendszer jogszabályokban meghatározott feladatainak teljesítését,

i) koordinálja a szövetségi kötelezettségből adódó katasztrófavédelmi szakmai feladatokat.”

17. §

A Kat. 30. §-a helyébe a következő rendelkezése lép:

„30. § (1) Veszélyes ipari üzemre, létesítményre építési engedély, használatba vételi engedély, továbbá veszélyes tevékenység megkezdésének engedélyezése csak a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságnak (a IV. fejezet alkalmazásában: hatóság), a Magyar Műszaki Biztonsági Hivatal (a továbbiakban: szakhatóság) szakhatósági hozzájárulásával kiadott engedélye alapján adható. Az engedélyhez az üzemeltetőnek a hatósághoz kérelmet kell benyújtania. A kérelemhez csatolni kell a biztonsági jelentés vagy elemzés egy-egy példányát.

(2) Az e törvény IV. fejezete hatálybalépésének napján már üzemelő vagy építés alatt álló veszélyes ipari üzem üzemeltetője a tevékenységet a külön jogszabályban meghatározott időpontig a hatósághoz bejelenti, és a bejelentéshez csatolja a biztonsági elemzést vagy a biztonsági jelentést. A benyújtott biztonsági elemzést, illetve biztonsági jelentést a hatóság a szakhatóság közreműködésével bírálja el, amelynek eredményeképpen hozzájárul a veszélyes tevékenység további végzéséhez vagy meghatározza a veszélyes tevékenység folytatásának feltételeit, illetőleg korlátozza vagy megtiltja a veszélyes tevékenység végzését.

(3) Amennyiben az (1) és (2) bekezdés alapján csatolt biztonsági elemzés vagy biztonsági jelentés üzleti, üzemi titkot vagy az üzem külső támadás elleni biztonságára vonatkozó lényeges adatot (a továbbiakban: védendő adat) tartalmaz, az üzemeltető egyidejűleg a nyilvánosságra hozható, védendő adatot nem tartalmazó biztonsági elemzést vagy biztonsági jelentést is köteles a hatóság részére benyújtani.”

18. §

A Kat. 31. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„31. § (1) A veszélyes ipari üzemek megvalósítását, bővítését, megszüntetését, illetve azok veszélyességi övezeti határait fel kell tüntetni a külön jogszabályok szerinti területfejlesztési és településrendezési terveken. Az építési engedélyezési tevékenységet a veszélyes ipari üzemek környezetében a biztonsági követelmények figyelembevételével külön jogszabályban szabályozni kell.

(2) Az üzemeltető a hatóság számára köteles haladéktalanul bejelenteni

- a) a veszélyes ipari üzem, létesítmény bezárását,
- b) a veszélyes tevékenység ideiglenes megszüntetését,
- c) ha a veszélyes ipari üzemben a jelenlévő veszélyes anyagok mennyisége a legutóbb beadott biztonsági elemzésben vagy jelentésben meghatározottat jelentősen (25%-kal) meghaladja, vagy a veszélyes ipari üzem, létesítmény, tároló berendezés vagy a technológiai eljárás, vagy az alkalmazott veszélyes anyagok jellege vagy fizikai tulajdonsága a biztonságra kihatóan lényegesen megváltozik.

(3) A (2) bekezdés c) pont szerinti bejelentéshez csatolni kell az új körülményekre vonatkozó biztonsági elemzést vagy jelentést.

(4) A veszélyes tevékenység egészét, illetőleg a védekezés belső (létesítményi) rendszerét érintő jelentős változtatás esetén új biztonsági jelentést, illetőleg biztonsági elemzést kell készíteni vagy a meglévőt ki kell egészíteni, amelyet a veszélyes tevékenység megkezdése előtt a kérelemmel együtt meg kell küldeni a hatóságnak. Ha a hatóság a kérelmet elutasítja, a megváltoztatott veszélyes tevékenység nem kezdhető meg.”

19. §

(1) A Kat. 32. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Amennyiben a veszélyes ipari üzemben a veszélyes anyagok mennyisége eléri a jogszabályban meghatározott alsó küszöbértéket, de nem éri el a felső küszöbértéket, az üzemeltetőnek azt be kell jelentenie a hatósághoz. A bejelentéshez mellékelnie kell a külön jogszabályban meghatározott tartalmú biztonsági elemzést.”

(2) A Kat. 32. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A biztonsági elemzést működő veszélyes ipari üzem esetén a külön jogszabályban meghatározott időszakonként, de legalább öt évenként az üzemeltető felülvizsgálja, és szükség szerint módosítja. A felülvizsgálat eredményét, illetve a módosított biztonsági elemzést a hatóság részére megküldi. A hatóság az elemzés alapján dönt az engedély meghosszabbításáról, illetve annak feltételeiről.”

20. §

A Kat. 33. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„33. § (1) Amennyiben a veszélyes ipari üzemben a veszélyes anyagok mennyisége eléri vagy meghaladja a jogszabályban meghatározott felső küszöbértéket, az üzemeltetőnek azt be kell jelentenie a hatósághoz. A bejelentéshez mellékelnie kell a külön jogszabályban meghatározott tartalmú biztonsági jelentést.

(2) A biztonsági jelentést működő veszélyes ipari üzem esetén a külön jogszabályban meghatározott időszakonként, de legalább öt évenként az üzemeltető felülvizsgálja, és szükség szerint módosítja. A felülvizsgálat eredményét, illetve a módosított biztonsági jelentést a hatóság részére megküldi. A hatóság a jelentés alapján dönt az engedély meghosszabbításáról, illetve annak feltételeiről.”

21. §

A Kat. a következő 33/A. §-sal egészül ki:

„33/A. § A hatóság a hozzá benyújtott biztonsági elemzés vagy biztonsági jelentés vizsgálata alapján állapítja meg a dominó hatásban érintett veszélyes ipari üzemek körét. A hatóság a dominó hatásban érintett üzemek irányába intézkedik a veszélyes

ipari üzemek veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset-megelőzési célkitűzéseinek, biztonsági irányítási rendszerének, belső védelmi terveinek összehangolására a biztonsági elemzés vagy biztonsági jelentés soron kívüli felülvizsgálatának kezdeményezésével. A hatóság az intézkedéseiről tájékoztatja a külső védelmi tervek és a lakossági tájékoztatók elkészítésében érintetteket.”

22. §

A Kat. 34-41. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„34. § (1) Új veszélyes ipari üzem építésével vagy a már működő veszélyes ipari üzem jelentős bővítésével kapcsolatos engedélyezési eljárás megindításáról a hatóság a biztonsági jelentés megküldésével értesíti a veszélyeztetett települések polgármestereit, a fővárosban a főpolgármestert is.

(2) A biztonsági jelentés nyilvános, és a veszélyeztetett település polgármesterének biztosítania kell, hogy abba a külön jogszabályban meghatározottaknak megfelelően bárki betekinthesen. Amennyiben a biztonsági jelentés védendő adatot is tartalmaz, akkor az üzemeltető által készített, a biztonsági jelentésnek a védendő adatot nem tartalmazó változata bocsátható nyilvános megtekintésre.

35. § (1) A külső védelmi tervek elkészítése a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság területi szerveinek és a veszélyeztetett települések polgármestereinek a feladata. A külső védelmi tervek tartalmi követelményeit és elkészítésének határidejét külön jogszabály állapítja meg.

(2) A hatóság külön jogszabályban meghatározottak szerint végzi a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzésével és elhárításával, valamint a bekövetkezett veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek kivizsgálásával kapcsolatos műszaki, szervezési és vezetési információk gyűjtését, értékelését, és készíti az eseményekkel kapcsolatos nemzeti jelentéseket.

36. § (1) A telepítés helye szerint illetékes polgármesternek az üzemeltetővel és a hatósággal együttműködve külön jogszabályban meghatározottak szerint biztosítania kell, hogy a lakosság véleményt nyilváníthasson új veszélyes ipari üzem engedélyének vagy a már működő veszélyes ipari üzem tevékenységének jelentős változtatására, illetve módosítására vonatkozó engedély kiadása előtt.

(2) Külön jogszabály szerint biztosítani kell, hogy a veszélyes ipari üzem veszélyességi övezetének határán belül történő fejlesztések során a lakosság véleményt nyilváníthasson.

37. § (1) A hatóság a veszélyes tevékenység végzésére vonatkozó döntését a veszélyeztetett települések polgármestereinek, fővárosban a főpolgármesternek is, és az illetékes helyi, valamint megyei védelmi bizottság elnökének megküldi.

(2) A veszélyes tevékenységet végzőkről a hatóság legalább évente egy alkalommal tájékoztatja az illetékes megyei (fővárosban a fővárosi) rendőr-főkapitányságot, a területileg illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltó-parancsnokságot, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat illetékes területi szervét, a területileg illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőséget, valamint az Országos Mentőszolgálat területileg illetékes mentő szervezetét.

38. § (1) A hatóság az üzemeltetőt a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére kötelezi vagy a 30. §-ban meghatározott engedélyt visszavonja, ha a biztonságos üzemeltetés feltétele bármely okból hiányzik. A hatóság az előírt intézkedés megtételéig elrendelheti a veszélyes tevékenység folytatásának felfüggesztését.

(2) Ha az üzemeltető a biztonságos működéssel kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesíti vagy a veszélyes tevékenységet hatósági engedély nélkül kezdi el, a veszélyes tevékenység folytatását a hatóság megtilthatja.

(3) A hatóság elrendelheti a kötelezett költségére és veszélyére:

a) a Rendőrség közreműködésével – külön jogszabály szerint – a veszélyes ipari üzemben foglalkoztatott vagy annak területén lévő személyeknek a veszélyes ipari üzem területére történő belépésének, illetve ott-tartózkodásának megtiltását, a veszélyes ipari üzem, létesítmény helyiségeinek lezárását és ennek hatósági pecséttel történő hitelesítését,

b) a veszélyes ipari üzem, létesítmény biztonsági őrzését,

c) a veszélyes ipari üzemben, létesítményben található veszélyes anyagok, eszközök elszállítását,

ca) környezetvédelmi szabályok szerinti megsemmisítését,

cb) veszélyeztető jellegük megszüntetését.

(4) Amennyiben az üzemeltető a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesettel vagy rendkívüli eseménnyel összefüggésben a megelőző, az elhárító, illetve a helyreállító intézkedésekre, valamint a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset körülményeinek kivizsgálására vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget, a hatóság ezek megtételére kötelezheti.

39. § Az üzemeltető köteles:

a) gondoskodni a külön jogszabály szerinti tartalmi követelményeknek megfelelő olyan belső védelmi tervek kidolgozásáról és a hatóságnak történő megküldéséről, amelyek tartalmazzák azoknak az eszközöknek és annak az üzemvezetési rendszernek a leírását, amellyel az emberi egészség és a környezet védelme magas színvonalon biztosított,

b) minden szükséges intézkedést megtenni a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek megelőzésére, az esetleges baleset hatásainak enyhítésére és az okozott környezeti károk helyreállítására,

c) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset körülményeit kivizsgálni és az arról készült jelentést a hatóság részére megküldeni, aki azt a szakhatóság részére is eljuttatja,

d) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetet követő lehető legrövidebb időn belül tájékoztatást adni a hatóság számára a bekövetkezett veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek közép- és hosszú távú következményeinek elhárítása, illetve a veszélyes anyagokkal kapcsolatos hasonló súlyos balesetek megelőzése érdekében tett intézkedéseiről.

40. § Ha a veszélyes ipari üzemben vagy a védelmet ellátó szervezetben a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset kockázatát növelő változtatás történik, az üzemeltetőnek a belső védelmi terveket meg kell újítania, de legalább háromévenként felül kell vizsgálnia és gyakorlattal ellenőriznie. A tervek megújításáról, felülvizsgálatáról és gyakoroltatásáról jegyzőkönyvet kell felvenni. A megújított tervet és a felvett jegyzőkönyveket meg kell küldeni a hatóságnak.

41. § A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek következményeinek csökkentésére vonatkozó veszélyes ipari üzemen belüli feladatait az üzemeltetőnek a belső védelmi tervben, míg az érintett állami és önkormányzati szervek veszélyes ipari üzemen kívüli feladatait a külső védelmi tervben kell meghatározni.”

23. §

A Kat. 43. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„43. § Az üzemeltető köteles a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetről vagy rendkívüli eseményről az illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatóság, a fővárosban a Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság ügyeleti szolgálata útján a hatóságot, továbbá az illetékes védelmi bizottság elnökét és valamennyi veszélyeztetett települési önkormányzat polgármesterét haladéktalanul tájékoztatni:

- a) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset, rendkívüli esemény körülményeiről,
- b) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetben, rendkívüli eseményben szereplő veszélyes anyagokról,
- c) a lakosságra, az anyagi javakra és a környezetre gyakorolt hatások értékeléséhez szükséges adatokról,
- d) a megtett intézkedésekről.”

24. §

A Kat. 48. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Helyreállítás és újjáépítés esetén a pénzügyi keret felhasználásáról, az egyes károsult helyi lakosok támogatásáról az érintett helyi önkormányzatok saját hatáskörben gondoskodnak. Ha a helyreállításhoz a Kormány biztosít forrásokat, a támogatás elveit a Kormány által rendeletben meghatározott elvek szabályozzák.”

25. §

A Kat. 49. §-át megelőző cím helyébe a következő rendelkezés lép:

„VI. fejezet

Vegyes és záró rendelkezések”

26. §

A Kat. a következő 49/A. §-sal egészül ki:

„49/A. § (1) Katasztrófavédelmi bírság fizetésére a magánszemélyek, a jogi személyek, és ezek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei kormányrendeletben meghatározottak szerint kötelezhetők.

(2) Katasztrófavédelmi bírságot a Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója, a megyei (Repülőtéri) katasztrófavédelmi igazgatóságok, valamint a Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság igazgatói jogszabályban előírt katasztrófavédelmi kötelezettségek és követelmények megsértése esetén szabhatnak ki.”

27. §

A Kat. 50. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az Európai Unió jogának való megfelelés

50. § Ez a törvény az 51. § f)-i) és l) pontjaiban foglalt felhatalmazás alapján megalkotott kormányrendelettel, továbbá az 53. § a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján megalkotott miniszteri rendeletekkel együtt a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzéséről szóló, 1996. december 9-ei 96/82/EK tanácsi irányelvnek, valamint az azt módosító, 2003/105/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.”

28. §

A Kat. 53. §-ának d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Felhatalmazást kapnak az illetékes miniszterek, hogy rendeletben szabályozzák:]

„d) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzésével kapcsolatos tervezési, jelentési, adatközlési, együttműködési feladatokat, valamint a korai riasztási technikai rendszer létrehozásának és működésének szabályait.”

29. §

A Kat. 55. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„55. § Ahol jogszabály a polgári védelem hivatásos szerveit, országos parancsnokot, megyei, fővárosi parancsnokot, körzeti polgári védelmi parancsnokot, polgári védelmi kirendeltség vezetőt, országos, megyei, fővárosi parancsnokságot, polgári védelmi

körzetparancsnokságot, kirendeltséget említ, ezen a továbbiakban a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot és annak vezetőjét, megyei (Repülőtéri) katasztrófavédelmi, fővárosi polgári védelmi igazgatóságot, polgári védelmi kirendeltséget és azok vezetőit kell érteni.”

30. §

A Kat. 56. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„56. § Ahol jogszabály a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokságot, megyei tűzoltóparancsnokságot, Repülőtéri Tűzoltóparancsnokságot, illetőleg BM Tűzoltóság országos parancsnokot, megyei parancsnokot említ, ezen a továbbiakban a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot, megyei katasztrófavédelmi igazgatóságot, illetve a Repülőtéri Katasztrófavédelmi Igazgatóságot és azok vezetőit kell érteni.”

31. §

A Kat. a következő 57/A. §-sal egészül ki:

„57/A. § Ahol e törvény fegyveres erőket említ, azon a Magyar Honvédséget kell érteni.”

Második fejezet

32. §

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Ttv.) 2. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A tűzvédelemmel és a műszaki mentéssel kapcsolatos kötelezettségeket az e törvény hatálya alá tartozóknak a jogszabályokban, szabványokban, hatósági előírásokban meghatározottak szerint kell teljesíteni.”

33. §

A Ttv. 5. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A tűzjelzés lehetőségét minden településről és az Országos Tűzvédelmi Szabályzatban meghatározott létesítményből az elsődleges működési körzet, illetve működési terület szerinti állandó készenléti szolgálatot ellátó hivatásos önkormányzati, illetve önkéntes tűzoltósághoz biztosítani kell. A tűzjelzés fogadásának biztosítása, és az ezzel kapcsolatos költségek a települési önkormányzatot, az átjelzés költségei a létesítményt terhelik. Több fenntartó esetén az érdekeltek a költségeket érdekeltségük arányában viselik.”

34. §

A Ttv. 7. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A tűz oltásának felelős vezetője a tűzoltásvezető, aki csak a tűzoltóság vagy a hivatásos katasztrófavédelmi szerv tagja lehet. A tűzoltás helyszínén más személy csak a tűzoltásvezető előzetes engedélyével intézkedhet.”

35. §

A Ttv. 23. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A tűzvédelem és a műszaki mentés, valamint a tűzoltóság tevékenységének központi irányítását – a 24. §-ban foglaltak kivételével – a belügyminiszter a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója útján gyakorolja.”

36. §

A Ttv. 24. §-ának c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A belügyminiszter:]

„c) kezdeményezi a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója javaslatára a települési önkormányzat képviselő testületénél a hivatásos önkormányzati tűzoltóság létrehozását és megszüntetését, illetve gyakorolja az ezekkel összefüggő egyetértési jogot,”

37. §

A Ttv. 28. §-a (1) bekezdésének a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A hivatásos önkormányzati tűzoltósággal rendelkező települési, fővárosban a fővárosi önkormányzat képviselő-testülete]

„a) a belügyminiszter előzetes egyetértésével megszüntetheti a hivatásos önkormányzati tűzoltóságot. Erre vonatkozóan a belügyminiszter részére a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója tesz javaslatot; ”

38. §

A Ttv. 34. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az önkéntes tűzoltóság a települési önkormányzat vagy az önkormányzati társulás és a tűzoltó egyesület által közösen alapított köztestület (Ptk. 65. §), amely tűzoltási és műszaki mentési célokra folyamatosan igénybe vehető készenléti szolgálatot lát el, és önálló működési területtel rendelkezik. A működési terület

megállapítását a székhely szerinti települési önkormányzat képviselő-testülete kezdeményezi a belügyminiszternél.”

39. §

A Ttv. 41. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A hivatásos önkormányzati tűzoltóság működésének és fenntartásának költségeit a központi költségvetés az illetékes önkormányzat útján normatív hozzájárulásként, a létesítés, a fejlesztés és a felújítás költségeit pályázati formában a Belügyminisztérium útján biztosítja. A pályázat – a belügyminiszter által rendeletben szabályozott feltételek szerint – a fejlesztési költség egészére vagy annak meghatározott részére irányulhat.”

40. §

A Ttv. 44. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A biztosító köteles a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény 1. számú melléklete „A” részének 3-5., 6. a) és 7-11. pontjaiban, valamint a „B” részének b), d)-e) alpontjaiban meghatározott biztosítási ágazatokból befolyt biztosítási díjak 1 %-át hozzájárulás címén – a hivatásos és az önkéntes tűzoltóságok részére a tűzoltáshoz és műszaki mentéshez szükséges, valamint a tűzoltó célú szakképzéshez szükséges technikai eszközök, felszerelések fejlesztésének, felújításának céljára – a központi költségvetésbe befizetni.”

41. §

A Ttv. 48. §-a a következő új (4) bekezdéssel egészül ki és a (4) bekezdés számozása (5) bekezdésre változik:

„(4) Ahol e törvény fegyveres erőket említ, azon a Magyar Honvédséget kell érteni.”

Harmadik fejezet

42. §

A polgári védelemről szóló 1996. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Pvt.) 2. §-a (2) bekezdésének g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény alkalmazásában veszélyhelyzet a sürgősségi helyzetet [Alkotmány 19. § (3) bek. i) pont] el nem érő mértékű, az élet- és vagyonbiztonságot vagy a környezetet veszélyeztető természeti csapás, illetőleg ipari baleset okozta állapot, amelyet különösen a következő események válthatnak ki:]

„g) árvízvédekezés során, ha az előrejelzések szerint az áradó víz az addig észlelt legmagasabb vízállást megközelíti és további jelentős áradás várható, vagy

elháríthatatlan jégtorlasz keletkezett, illetőleg, ha töltésszakadás veszélye fenyeget vagy az bekövetkezett;

43. §

A Pvt. 16. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A polgári védelmi szervezetek összlétszámát a Kormány határozza meg.”

44. §

A Pvt.. 17. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A megyei, fővárosi (központi) rendeltetésű polgári védelmi szervezet létrehozásáról a megyei (fővárosi) igazgató javaslatára a megyei közgyűlés elnöke (a főpolgármester) egyetértésével a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója dönt.”

45. §

A Pvt. 20. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„A polgári védelmi kötelezettség – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a belföldi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel (a továbbiakban: lakcím) rendelkező magyar állampolgár férfiakra 18-55, nőkre 18-50 éves korukig terjed ki (Hvt. 32. §).”

46. §

A Pvt. a következő 43. §-sal egészül ki:

„43. § Ahol e törvény fegyveres erőket említ, azon a Magyar Honvédséget kell érteni.”

Negyedik fejezet

47. §

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 247. § (1) bekezdésének f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A fejezet hatálya alá tartozó fegyveres szerveknél az állományilletékes parancsnok:]

„f) megyei katasztrófavédelmi igazgató, és a vele azonos jogállású szervek vezetői,”

48. §

A Hszt. 272. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A szakmai felügyeletet ellátó megyei katasztrófavédelmi igazgató (főigazgató) soron kívüli minősítést kezdeményez, ha a hivatásos önkormányzati tűzoltóparancsnokkal szemben szakmai alkalmatlanság merül fel.”

49. §

A Hszt. 274. §-ának (3) és (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A fegyelmi eljárás elrendeléséhez ki kell kérni a szakmai felügyeletet ellátó katasztrófavédelmi igazgató (főigazgató) véleményét. A tűzvédelem helyzetét érintő, illetve a hivatásos szolgálati jogviszonnyal összefüggő szakmai mulasztás esetén a fegyelmi eljárás elrendelését a katasztrófavédelmi igazgató (főigazgató) is kezdeményezheti, amely alapján az eljárást el kell rendelni.

(4) Az önkormányzati tűzoltóparancsnok és helyettese ellen elrendelt fegyelmi vizsgálatot a (3) bekezdés szerint elrendelt esetben a szakmai felügyeletet ellátó katasztrófavédelmi igazgatóság (főigazgatóság) kijelölt képviselője (bizottsága) folytatja le, és a vizsgálati anyag, valamint az összefoglaló jelentés megküldésével javaslatot tesz a döntés meghozatalára. Egyéb esetekben a fegyelmi vizsgálatot a szakmai felügyeletet ellátó katasztrófavédelmi igazgatóság (főigazgatóság) kijelölt képviselőjének bevonásával kell lefolytatni.”

Ötödik fejezet

50. §

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Víztv.) 17. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke, illetve a polgármester rendeli el az árvíz- és belvízvédekezéssel, valamint a helyi vízkárelhárítással kapcsolatos – a külön jogszabályban meghatározott államigazgatási feladatok körében – a kitelepítést, a kimenekítést, a visszatelepítést, továbbá közreműködik az ezzel kapcsolatos egyéb feladatok végrehajtásában.”

51. §

(1) A Víztv. 17. §-a (7) bekezdésének c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A polgármester (főpolgármester) az árvíz- és belvízvédekezéssel kapcsolatos államigazgatási feladat- és hatáskörében]

„c) megtervezi a kitelepítést, a kimenekítést, a mentést és a visszatelepítést, illetőleg ezek elrendelése esetén gondoskodik a végrehajtásról;”

(2) A Víztv. 17. §-a (7) bekezdésének e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A polgármester (főpolgármester) az árvíz- és belvízvédekezéssel kapcsolatos államigazgatási feladat- és hatáskörében]

„e) gondoskodik a védekezésben részt vevők egészségügyi ellátásáról, továbbá a kitelepítés, a kimenekítés, a mentés és visszatelepítés során a járványok megelőzésével és elhárításával kapcsolatos intézkedésekről, a területileg illetékes népegészségügyi és tisztiorvosi szolgálat közreműködésével;”

Záró rendelkezések

52. §

(1) Ez a törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti a Pvt. 8. §-a.

53. §

Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:

- a) a katasztrófavédelmi bírságra vonatkozó részletes szabályokat;
- b) a hazai katasztrófák és veszélyhelyzetek elleni védekezésben, valamint a nemzetközi segítségnyújtásban közreműködő önkéntes (különleges) mentőszervezetek tevékenységének, védekezésbe történő bevonásának szabályait;
- c) a helyreállításhoz és újjáépítéshez e törvény 4. §-ában szabályozott eseti döntés alapján biztosított költségvetési források felhasználásának, a kárfelmérésnek, a kárenyhítésnek a szabályait;
- d) a nemzetközi katasztrófa- és humanitárius segítségnyújtásban történő kormányzati részvétel rendjét, valamint a magyar állampolgárok életét, testi épségét külföldön közvetlenül fenyegető katasztrófa, háborús cselekmények vagy fegyveres összeütközések esetén szükséges teendőket, az ilyen helyzetekben követendő eljárást;
- e) az önkormányzati és közigazgatási vezetők, a lakosság katasztrófavédelmi felkészítésének követelményeit.

54. §

Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy rendeletben szabályozza:

- a) a hazai katasztrófák elleni védekezésben, valamint a nemzetközi segítségnyújtásban közreműködő önkéntes mentőszervezetek igénybevételének és támogatásának részletes szabályait;
- b) a hivatásos katasztrófavédelmi szervek Szolgálati Szabályzatát;
- c) a tűzoltóságok Szolgálati Szabályzatát;
- d) a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok és az önkéntes tűzoltóságok készenlétben tartandó legkisebb gépjármű és technikai eszköz állományát, és műszaki megfelelőségük ellenőrzésének rendjét;
- e) a tűzoltóságok Szerelési Szabályzatát;
- f) a rendkívüli állapotban alkalmazandó Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzatot;
- g) a tűzoltósporthoz tartozó versenyszabályzatát;
- h) a polgári védelmi szervezetek alkalmazási készenlétbe helyezésének rendjét.

55. §

(1) Ahol jogszabály BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot, annak vezetőjét, illetőleg főigazgatót említ, ezen a továbbiakban Katasztrófa-, Tűz- és Polgári védelmi Országos Parancsnokságot és annak vezetőjét, illetőleg országos parancsnokot kell érteni.

(2) Ahol jogszabály megyei (Repülőtéri) katasztrófavédelmi igazgatóságot és annak vezetőjét, illetőleg igazgatót említ, ezen a továbbiakban megyei (Repülőtéri) katasztrófa-, tűz- és polgári védelmi parancsnokságot és annak vezetőjét, illetőleg parancsnokot kell érteni.

(3) Ahol jogszabály Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóságot és annak vezetőjét, illetve igazgatót említ, ezen a továbbiakban Fővárosi Polgári Védelmi Parancsnokságot és annak vezetőjét, illetőleg parancsnokot kell érteni.

(4) Ahol jogszabály önkéntes tűzoltóságot, illetőleg tűzoltó egyesületet említ, azon önkéntes köztisztviselői tűzoltóságot, önkéntes tűzoltó egyesületet kell érteni.

(5) Ez a törvény a következő irányelveknek való megfelelést szolgálja:

a) a Tanács 96/82/EK irányelve (1996. december 9.) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzéséről;

b) az Európai Parlament és a Tanács 2003/105/EK irányelve (2003. december 16.) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzéséről szóló 96/82/EK tanácsi irányelv módosításáról, 1.cikk (1) bekezdés, 1. cikk (2) bekezdés b) pont, 1. cikk (4) bekezdés, 1. cikk (7) – (8) bekezdés.

INDOKOLÁS

a katasztrófavédelemmel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslathoz

Általános indokolás

Magyarország a jogharmonizációs kötelezettségének eleget téve az *Európai Unió Tanácsának 1996. december 9-ei, a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzéséről szóló 96/82/EK Irányelvét* (továbbiakban: Seveso II. Irányelv) a *katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény* (továbbiakban: Kat.) IV. fejezetének rendelkezéseibe építette be. E fejezet a veszélyes létesítmények építési engedélyezési, használatba vételi engedélyezési és a veszélyes tevékenység megkezdésének engedélyezéséhez fűződő hatósági hatásköröket és a hatósági eljárást szabályozza.

A közelmúltban bekövetkezett nemzetközi vonatkozású súlyos ipari balesetek tanulságait levonva 2003. decemberében az Európai Parlament és a Tanács módosította a Seveso II. Irányelv rendelkezéseit. A Seveso II. Irányelv módosításáról szóló 2003/105/EK Irányelv (hatályba lépett: 2003. december 31-én) a tagállamok számára 2005. július 1-jéig biztosít határidőt azon törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések hatályba léptetéséhez, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az Irányelvnek megfeleljenek. A megtett intézkedésekről tájékoztatni kell a Bizottságot, valamint az Irányelv által szabályozott területen elfogadott nemzeti jogi főbb rendelkezéseket is közölni kell. E kötelezettség alapján az előterjesztés tartalmazza a súlyos ipari balesetek megelőzésével kapcsolatos rendelkezések módosításait is, amelyek hatálybalépésének legkésőbbi időpontja 2005. június 30.

A Kat. 2000. január 1-jei hatálybalépését követően, a gyakorlati alkalmazás során szerzett tapasztalatok mind a megelőzési-hatósági szakterületen (a veszélyes üzemekkel kapcsolatos engedélyezési eljárás során), mind a veszélyhelyzet-kezelési területen (a közelmúltból pl.: a törökbálinti, a zalaegerszegi és az esztergomi, a közvéleményt is élénken foglalkoztató események kapcsán), mind pedig a funkcionális területeken (a hivatásos önkormányzati tűzoltóparancsnokok kinevezése, fegyelmi eljárás megindításának indokoltsága) olyan jogszabályi hiányosságokra, esetenként pontatlanságokra irányították rá a figyelmet, amelyek csak törvényi rendelkezések módosításával kezelhetők.

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság jelenleg több olyan feladatot is ellát, amelyek törvényi legitimációja hiányzik. Ilyen egyrésről a helyreállítási-újjaépítési tevékenység, amelynek jogalapját a társadalmi elvárásból fakadó, „szokásjogon alapuló” kormányzati döntések képezik. Ezen túlmenően az egyértelmű egyeztetési, felelősségi határok meghatározása szintén törvényi szintű szabályozást igényel.

A Javaslat egyes részei a hatósági (ellenőrzési) tevékenység és a veszélyhelyzet-kezelések során hatékonyabb és egyértelműbb kikényszerítési lehetőséget teremtenek a katasztrófavédelmi szabályokat (Országos Katasztrófavédelmi Szabályzat, kitelepítés elrendelése) megszegőkkel szemben.

A katasztrófavédelem rendszerében központi szereppel bíró védelmi bizottsági elnökök képzésen történő részvétele a szakmai specifikumokból és a feladatellátás társadalmi érzékenységéből adódóan is alapvető követelmény.

A Javaslatnak a katasztrófavédelem pénzügyi alapjaival összefüggő rendelkezései – a biztosítói 1% felhasználási körének kibővítése – a működési költségek több forrásból történő biztosítását célozzák.

A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok „műszaki állománytáblázatának” meghatározása ezzel párhuzamosan lehetőséget teremt arra, hogy csak az állam által vállalt „egyenértékű biztonság” eléréséhez szükséges eszközök kerüljenek a központi költségvetésből finanszírozásra.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

A katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezéséről szóló 1999. LXXIV. törvény (a továbbiakban: Kat.) felsorolja azon szervezeteket, amelyek a katasztrófavédelemben részt vesznek. Ezek közül azonban olyan fontos szervezetek maradtak ki – így az önkéntes és a létesítményi tűzoltóságok, a környezetvédelmi és a vízügyi igazgatás szervei, a Magyar Vöröskereszt-, amelyek az elmúlt időkben bizonyították, hogy nélkülözhetetlen szerepet töltenek be a katasztrófák megelőzésében, az elhárításban és a helyreállításban, újjáépítésben egyaránt. A Javaslat ezt a hiányosságot pótolja. Ugyanakkor a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról szóló 2004. évi CIV. törvény hatályba lépésével a Határőrség nem fegyveres erő, hanem rendvédelmi szerv, törlése indokolt.

A 2. §-hoz

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: BM OKF) mint eljáró hatóság veszélyes ipari üzemekkel kapcsolatos engedélyezési feladatának középpontjában áll annak megítélése, hogy az adott létesítmény egy esetleges súlyos baleset bekövetkezése kapcsán milyen mértékben veszélyezteti a környező lakosságot, és a megtett megelőző és védelmi intézkedések arányban állnak-e a biztonsági dokumentációban megfogalmazott veszélyekkel. Az üzemeltető által készítendő biztonsági dokumentáció alapvető elemei az üzemterületen belüli megelőzési feladatokat részletező eljárási rend, azaz a belső védelmi terv, valamint a kockázati elemzést is tartalmazó biztonsági elemzés illetve biztonsági jelentés.

A módosítás egyértelművé teszi, hogy Belső Védelmi Terv készítése csak a veszélyes ipari üzemek számára meghatározott üzemeltetői kötelezettség. A biztonsági elemzés és biztonsági jelentés fogalmának módosítására az alsó és a felső küszöbértékű üzemekkel kapcsolatos egységes hatósági eljárási rend megteremtése érdekében kerül sor. Ez egyben a Rendelet idevonatkozó előírásaival való összhangot is megteremti. A biztonsági jelentés fogalom meghatározásának módosítása a Seveso II. Irányelv 9. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek is eleget tesz.

A kockázat fogalmának módosítása, valamint nyelvhelyességi pontosítása elősegíti az egységes jogértelmezést.

A rendkívüli esemény fogalmának pontosítása a Kat. és a Rendelet egységes terminológia-használatát, ezáltal az egységes jogértelmezést teszi lehetővé. Ugyanígy az egységes értelmezés érdekében a súlyos szerencsétlenség meghatározásánál korábban zárójelben szereplő „(baleset)” kiterjesztés törlésre került, így a kifejezetten a IV. fejezet (és egyben a Seveso II. Irányelv) hatálya alá tartozó, a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset fogalma elkülönül a Kat. további fejezeteiben szereplő általános fogalmaktól.

Az értelmező rendelkezések között a „súlyos baleset” fogalmának megváltoztatása „súlyos káresemény”-re azért szükséges, mert az Alkotmány 19.§ (3) bekezdés i) pontja alkalmazza a szerencsétlenség megnevezést, amelytől el kell különíteni ezt az értelmező rendelkezést.

Az üzemeltető fogalmának módosítása az egységes jogértelmezést és joggyakorlatot célozza meg, és megteremti a Seveso II. Irányelv 3. cikk 3. pontjában foglaltakkal való teljes összhangot.

A veszélyes anyag fogalmának módosítása megfelel a Seveso II. Irányelv 3. cikk 4. pontjának, egyben annak kritikus tömegétől függetlenül rendeli a veszélyes anyagokat a Kat. hatálya alá. A módosítás teljes egységet alkot a Rendeletnek a veszélyes üzemek beazonosítására vonatkozó előírásaival.

A fent említett egységes értelmezés érdekében a teljes jogszabály-szövegen kívánatos végigvezetni az egységes fogalom-rendszert, így a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset, a veszélyes ipari üzem és a veszélyes létesítmény kifejezéseket. A fogalom meghatározások módosítására a veszélyes ipari üzemekkel kapcsolatos, a Kat. szerinti eljárások során az egységes jogértelmezés és jogbiztonság miatt került sor, az új előírások megfelelnek a Seveso II. Irányelv 3. cikk 5. és 1-2. pontjainak.

A „dominó hatás” definíciójának pontosítása a „veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset” és a „veszélyes ipari üzem” kifejezések törvényen belüli következetes végigvezetéséből ered, érdemi módosítást nem tartalmaz.

A veszélyességi övezet fogalmát már a Kat. is alkalmazza, meghatározása azonban csak a Rendeletben volt található, ezért szükséges jelen törvénybe beemelni.

A „nemzetközi katasztrófa-segítségnyújtás” fogalom szűkítését az indokolja, hogy a hazánk által felajánlott nemzetközi segítségnek olyan formái is léteznek, mint például

a humanitárius jellegű segítség (pl. menekülthullám ellátása esetén) vagy válságkezelési műveletekhez való hozzájárulás, amelyek tágabb fogalmak a hagyományos értelemben vett katasztrófa-segítségnyújtásnál. A nemzetközi segítségnyújtás azonban nem csak a kormányzati szervek által nyújtott segítséget foglalhatja magába, hanem sok esetben a civil szervezetek hozzájárulását is. A nemzetközi segítségnyújtás nem csak a kormányzati szervek által valósítható meg, viszont a koordináció elengedhetetlen. A Javaslat a katasztrófa sújtotta államnak felajánlott, illetve a hazánk számára nyújtott nemzetközi katasztrófa-segítségnyújtásra szűkíti a Kat. hatálya alá tartozó segítségnyújtási formákat.

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium javasolta a katasztrófahelyzet fogalmának pontosabb meghatározását.

A 2. § (4) bekezdésében a Kat. 3. §-ának t), zs), pontjaira vonatkozó módosításokhoz, illetve a 4., 9.,11. és a 24. §- okhoz

A Kat. hatályba lépését követően számos természeti csapás sújtotta az országot, jelentős anyagi károkat okozva. A Kormány a nemzetgazdaság teherbíró képességének függvényében anyagi segítséget nyújtott a kárt szenvedett térségek állampolgárainak, zömében a lakhatási feltételek megteremtése érdekében. Szükséges és indokolt a természeti csapások következményeinek felszámolása időszakában a helyreállítás és újjáépítés definíciójának lefektetésével egyidejűleg, a korábbi Kormányhatározatokkal ellentétben, jogszabályban rendelkezni a Kormány, a belügyminiszter, a védelmi bizottság elnökei és a polgármesterek erre irányuló feladat-és hatásköréről. Ezzel a megoldással az anomáliák kiküszöbölhetők, a korábbi jogbizonytalanság megszüntethető, az állampolgárok tárgy szerinti jogbiztonsága növekszik.

A 3. §-hoz

A törvény hatályának meghatározásában is következetesen át kell vezetni az előző §-ban meghatározott fogalmakat (veszélyes ipari üzem, veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset), valamint a hazai jogszabályok által alkalmazott megfelelő kifejezéseket (helyi önkormányzatok, természetes személyek).

(2) A Kat. IV. fejezete hatályának módosítását részben fogalom-pontosítás (veszélyes ipari üzem, katonai célból üzemeltetett), részben az Irányelv tárgyi hatályának módosításából fakadó a változások indokolják, amely megfelel a módosított Seveso II. Irányelv 4. cikk e) és g) pontjának.

Az 5. §-hoz

A 2005. január 1-jén hatályba lépett a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény miatt az utaló rendelkezés pontosítása szükséges.

A 6. §-hoz

Az utóbbi évek egyes eseményei (pl: siófoki buszbaleset, balatonkeresztúri buszbaleset, zalaegerszegi és kaposvári hűtőház tűz) rávilágítottak, hogy a Kat. 3.§ r) pontja szerinti súlyos szerencsétlenségek (balesetek) felszámolása több társszerv egyidejű jelenlétét, ezáltal nagyfokú koordinációs tevékenységet igénylik. Az egyidejű jelenlét hatékonysága megköveteli egy magasabb szintű irányítás alkalmazását. A Javaslattal a belügyminiszterhez telepíti ezt a jogkört.

A 7. §-hoz

A Belügyminisztérium bázisán működő védekezési munkabizottságok, az Operatív Törzs, valamint a KKB Veszélyhelyzeti Központ személyi állományának nagy része a BM OKF állományából került kijelölésre, a BM OKF szervezeti elemeként működő KKB VK és Ügyelete által kapott információkkal a BM OKF Főigazgatója rendelkezik, és szakemberei felkészültségét is ő ismeri. Mindezek tudatában, valamint a kialakult katasztrófa (veszély) helyzet figyelembe vételével képes megállapítani, hogy a rendelkezésre álló szervezetekkel az esemény kezelhető-e. A Kat. végrehajtásáról szóló 179/1999. (XII. 10.) Korm. rendelet alapján a KKB VK a BM OKF bázisán működik. A Javaslattal törvényi szintre emeli a szervezeti egység jogállának meghatározását.

A 8., 10. §-okhoz

A Javaslattal a Kat. 17. § d) pontját kiegészíti a „kitelepítés” fogalmával. A kitelepítés és a kimenekítés tartalmilag eltérő terminológiák. A kitelepítés veszélyeztető esemény által sújtott, vagy azzal fenyegetett területen élő lakosságnak és a létfenntartáshoz szükséges anyagi javaknak a tervezett és szervezett kivonása. Kimenekítésre akkor kerül sor, ha a kitelepítés szervezett végrehajtásához nem áll rendelkezésre elegendő idő, de szükséges a lakosság gyors kivonása a veszélyeztetett területéről. Az eltérő tartalom miatt célszerű a két terminológia együttes szerepeltetése a normaszövegben.

A megyei, helyi védelmi bizottsági elnökök részére a jogszabályokban előírt katasztrófavédelmi feladataik ellátásához elengedhetetlen, az érintett település veszélyeztetettségéhez igazodó képzésen történő részvétel. A hivatásos katasztrófavédelmi szervek eddig is szerveztek ilyen képzéseket, jogszabályi kötelezés hiányában azonban gyakran előfordult, hogy azon az operatív feladatokat ellátó ügyintézők vettek részt az elnökök „képviselésében”.

A Javaslattal tartalmazza a védelmi bizottsági elnökök részére a képzésben, továbbképzésben történő részvételt azzal, hogy a részletszabályok rendeletben kerülnek kidolgozásra.

A 12. §-hoz

Az elmúlt évek eseményei egyértelműen bizonyítják, hogy a Kormány által tett különleges intézkedések közül néhányat célszerű már a törvény szövegében is megjeleníteni. Elsősorban azokat, amelyeket a polgármestereknek kell foganatosítaniuk a lakosság élete, testi épsége megóvása érdekében. Nem volt jogszabály a gazdálkodó szervezetek katasztrófavédelmi tevékenységét illetően, valamint a tulajdonukban lévő életvédelmi létesítmények, berendezések, felszerelések fenntartásával kapcsolatos kötelezettségekről.

A Kat. IV. fejezetének hatálya alá tartozó üzemek száma a SEVESO II. Irányelv harmonizációja előírja a biztonságos működéshez szükséges feltételek megteremtését, szabályozza azok ellenőrzésének módját, rendszerét és a hatóságokkal történő kapcsolattartás formáit. Az Irányelv hatályán kívül eső gazdálkodó szervezetek esetében ilyen szigorú hatósági kontroll nem érvényesül, annak ellenére, hogy a műszaki technikai fejlődéssel szükségszerűen együtt jár, hogy egyre több helyen alkalmazzák azokat az anyagokat, berendezéseket, melyek magukban hordozzák – igaz, kevésbé súlyos – baleset bekövetkezésének lehetőségét. E potenciális veszély kiküszöbölésére, a baleset hatásai csökkentésére a gazdálkodóknak különböző jogszabályban meghatározott kötelezettségeket kell teljesíteniük, illetve követelményeket kell betartaniuk. A környezetben élők biztonsága érdekében a Javaslat már törvényi szinten kötelezettséget ír elő az érintettek számára, például a tűzvédelem és a polgári védelem műszaki követelményeinek megállapításáról szóló 2/2002. (I. 23.) BM rendelet előírásainak, továbbá a Javaslat felhatalmazása alapján kiadandó „Országos Katasztrófavédelmi Szabályzat”-ban foglaltak betartására is.

A 13. §-hoz

A Kat. hatálybalépésekor nem rendezte a korábban területi szervként működő Repülőtéri Tűzoltóparancsnokság, illetve 2000. január 1-jétől Repülőtéri Katasztrófavédelmi Igazgatóság jogi helyzetét. Ezt pótolja a Javaslat és egyértelműen rögzíti, hogy a Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság is a BM OKF területi szerve. A jelenleg hatályos rendelkezésben meghatározott „Budapest főváros polgári védelmi szervezete” kifejezés ugyanis helytelen és megtévesztő, mert a polgári védelmi szervezet meghatározás nem a katasztrófavédelem hivatásos szervére, hanem a polgári védelmi kötelezettség alatt álló állampolgárok köréből létrehozott szervezetre vonatkozik.

A katasztrófavédelmi jogszabályok hiányossága, hogy míg rendelkeznek a megyei igazgatóságoknak a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok irányába fennálló törvényességi felügyeleti jogköréről, a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság vonatkozásában jelenleg nincs szabályozás. A katasztrófavédelem fővárosi szerve a Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság, amely feladatköréből adódóan nem láthatja el az FTP szakmai felügyeletét, azért a Javaslat a BM OKF-hez telepíti a jogkört. A katasztrófavédelmi hatóságként eljáró szervek nevesítése hiánypótló rendelkezés.

A 14. §-hoz

A kétoldalú katasztrófa-segítségnyújtási egyezmények minden esetben a Belügyminisztériumot jelölik meg első helyen az egyezmény végrehajtásáért felelős illetékes hatóságként. Az 1995-ben aláírt magyar-szlovén egyezmény külön nevesíti a BM Tűzoltóság és Polgári Védelem Országos Parancsnokságát, illetve a Németországgal kötött egyezményben a Külügyminisztérium a második helyen szerepel az illetékes hatóságok között.

A nemzetközi katasztrófa-segítségnyújtással kapcsolatosan azonban annak kikötése, hogy a BM OKF, amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik, legyen a kizárólagos kapcsolattartó pont, gyakorlati megfontolások miatt indokolt. Az eddigi gyakorlat alapján – bár ez jogszabályban eddig konkrétan nem meghatározott – a segítségnyújtással kapcsolatos információáramlásért a BM OKF felelt, főleg annak okán, hogy e szervezet rendelkezik az e tevékenység folytatásához szükséges 24 órás ügyeleti szolgálattal, és ennek adatait ismeri az összes, katasztrófa-segítségnyújtási egyezményben megjelölt partnerszervezet, illetve a segítségnyújtásért felelős nemzetközi szervezet (EU MIC, ENSZ OCHA, NATO EADRCC). Tekintettel azonban arra, hogy ennek a gyakorlatnak jogszabályi alapja nincs, indokolt azt a Javaslatba foglalni.

A Kat. hatályon kívül helyezte a Ttv. azon rendelkezését, amely az országos parancsnoknak közvetlen utasítási jogkört adott a tűzoltóság egységei irányába. A Kat. szerint a katasztrófavédelmi főigazgató ellátja mindazon feladatokat, amelyeket jogszabály a tűzoltóság országos parancsnokának határozott meg. A Kat. hatályba lépése óta több ízben problémát okozott a tűzoltóságok alkalmazása során, hogy a katasztrófavédelmi egységeket el nem érő súlyos balesetek (siófoki buszbaleset, kaposvári, zalai hűtőháztűz stb.) esetén a katasztrófavédelmi főigazgatónak nem állt rendelkezésére jogi eszköz a Javaslat szerinti utasítások kiadására, azokat legfeljebb kérhette, amely egyrésztől nem valós jogkör, ennél fogva a kérelem esetleges megtagadása szankcionálatlan marad.

A tűzoltóságok közvetlen irányításának megszűnésével az elmúlt időszakban a tűzoltóságok Szerelési Szabályzatát, a rendkívüli állapotban alkalmazandó Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzatot és a tűzoltósport versenyszabályzatát hatályon kívül helyezték. Ezért e körben miniszteri szintű szabályozás indokolt. A Javaslat a főigazgatóhoz telepíti a szakmai szabályozók kiadása kezdeményezésének jogát.

A 15. §-hoz

A Ttv. 28. és 29. §-ai részletesen meghatározzák a helyi önkormányzatok tűzoltósággal kapcsolatos tevékenységét. A települési önkormányzatok kiemelt feladat – és hatásköre a helyi tűzvédelemről való gondoskodás. A Pvt-ben foglaltak alapján a polgármester illetékességi területén irányítja a polgári védelmi feladatok végrehajtását. E jogkörében gyakorolható feladat és-hatáskörét a Pvt. részletesen tartalmazza. A polgármester katasztrófavédelmi tevékenységét a Kat. rögzíti a felkészülés és a védekezés időszakára tagolva. Tekintettel arra, hogy az önkormányzatok (polgármester) tűzvédelmi, katasztrófavédelmi és polgári védelmi tevékenysége külön szakértelmet feltételez, indokolt ezen tevékenységek segítése. A Javaslat ezt

a – jelenleg jogszabályi rendelkezés hiányában is ellátott – feladatot a katasztrófavédelmi szervekhez telepíti.

A BM OKF 2001-ben létszámmal együtt (1 fő) átvette a BM Önkormányzati Gazdasági Főosztálytól a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok anyagi, pénzügyi tervezési feladatait, ezért indokolt a feladat törvényi szintű megjelenítése a BM OKF-nél.

A 16. §-hoz

Az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer (a továbbiakban: ONER) felkészülés időszaki koordinációja jelenleg szabályozatlan. A Javaslat ezt a feladatot – amely elsősorban a KKB és a belügyminiszter által meghatározott feladatok gyakorlati végrehajtásának, teljesítésének koordinálását jelenti – a BM OKF főigazgatójához telepíti, mivel ez a szervezet rendelkezik a szükséges személyi és technikai háttérrel. Másrészt ennél a veszélyhelyzet típusnál is érvényesülnie kell a BM OKF – a Kat. 26. §-ban meghatározott – szakmai koordinációs szerepének.

A BM OKF megalakulása előtt megalkották az egységes katasztrófavédelemmel kapcsolatos a nukleáris biztonsággal foglalkozó szabályozást.

Ennek tudható be, hogy a BM OKF – tényleges szerepéhez viszonyítva – alulreprezentált a nukleárisbaleset-elhárítással kapcsolatos jogszabályi helyeken.

Az elmúlt öt év tapasztalatai indokolják a gyakorlat törvényben történő megjelenítését.

A Kat. 28. §-a (2) bekezdésének f) ponttal történő kiegészítésének indoka, hogy a védelmi bizottság elnökei, a polgármesterek, és a jegyzők katasztrófavédelmi képzésének és továbbképzésének rendszere szabályozatlan.

Az i) ponttal történő kiegészítésre azért van szükség, mert a polgári védelmi tervezés keretében a katasztrófavédelmi szakmai feladatokat a katasztrófavédelmi főigazgatónak célszerű koordinálni, mivel a Kat. végrehajtási rendeletében meghatározottak alapján a főigazgató a védekezésre való felkészülés és megelőzés során közreműködik az ágazati szervek katasztrófavédelemmel kapcsolatos szakmai megelőzési, tervezési, szervezési feladataiban, valamint felelős a Pvt-ből eredő – fegyveres összeütközések körülményeire vonatkoztatott – feladatok végrehajtásáért, gondoskodik a polgári védelmi tervekben a Honvéd Vezérkar főnöke által meghatározott hadműveleti követelmények érvényesítéséről. Ezt a tevékenységi kört egészíti ki a Javaslat a NATO polgári veszélyhelyzeti tervezési elveihez illeszkedő katasztrófavédelmi szakmai feladatok koordinálásával, ami a Belügyminisztérium hatáskörét nem érinti.

A 17. §-hoz

A Kat. 30. §-a nevesíti a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos ipari balesetek megelőzésében eljáró hatóságot (BM OKF) és szakhatóságot (új elnevezése: Magyar

Műszaki Biztonsági Hivatal), valamint az engedélyezési eljárás alapjait határozza meg. A fogalmak pontosításán túl a hatóság kiszámítható eljárását teszi lehetővé – ezáltal a jogbiztonság követelményét elégíti ki – a (2) bekezdés kiegészítésében szereplő döntések felsorolása, a már üzemelő veszélyes ipari üzemek vonatkozásában.

Az új (3) bekezdés a Kat. és a Rendelet közötti összhangot teremti meg azzal, hogy a „védendő adat” fogalmát törvényi szinten definiálja, egyúttal egységes fogalomhasználatot vezet be. Fontos az üzemeltetők számára is egyértelműen rögzíteni, mely esetben kell kétféle biztonsági dokumentációt készíteni, illetve benyújtani a hatóságnak.

A 18. §-hoz

A Kat. 31. § (1) bekezdésének módosítása a veszélyes ipari üzem, létesítmény fogalom-meghatározásával és következetes alkalmazásával összefüggő pontosítás, érdemi módosítást nem tartalmaz.

A (2) bekezdés a módosított Seveso II. Irányelv 6. cikk (4) bekezdésének megfelelő módosítás, azaz az üzemeltető hatóság felé történő bejelentési kötelezettségét fogalmazza meg, amennyiben az üzemében a veszélyes anyag mennyisége vagy minősége megváltozik, illetve ha egy üzemet, berendezést megváltoztatnak. A bekezdésben az a), b) és c) pont alkalmazása megkönnyíti a rendelkezés értelmezését.

A (3) bekezdés előírásai korábban a 34. §-ban voltak, áthelyezése azért indokolt, mert a veszélyes ipari üzemek működésében végbemenő változtatások esetén követendő üzemeltetői kötelezettségeket és eljárást a 31. § részletezi. A korábbi szabályozásban szereplő határidő és a polgármesternek illetve főpolgármesternek történő megküldés egyidejűleg törlésre került, mivel a veszélyes ipari üzemekkel kapcsolatos eljárási rendbe nem volt beilleszthető.

A 19. §-hoz

A módosítás egyrészt érinti a veszélyes ipari üzem fogalmának átvezetését, másrészt a Seveso II. Irányelv 2. cikk (1) bekezdésében részletezett alkalmazási kör pontos megfeleltetését, továbbá a dominó hatás vizsgálatát. A hatályos szabályozás szerint a hatóság csak a veszélyes ipari üzemben történt változtatás esetén kötelezett a dominó hatás vizsgálatára, a felső illetve az alsó küszöbértékű veszélyes üzemek biztonsági dokumentációjának vizsgálatakor ilyen feladat nem szerepel. A dominó hatásról szóló új 33/A. § beépítése és a 32. § (1) bekezdés harmadik mondatának egyidejű törlése megszünteti ezt a hiányosságot.

Az új bekezdés összhangba hozza a biztonsági jelentéshez és biztonsági elemzéshez kapcsolódó üzemeltetői és hatósági feladatokat. A biztonsági jelentéshez hasonlóan szükséges a biztonsági elemzés vonatkozásában is annak időszakos felülvizsgálata és eredményéről a hatóság értesítése. Ez a pontosítás megfelel a Seveso II. Irányelv 9. cikk (5) bekezdése valamint a 10. cikk rendelkezéseinek.

A 20. §-hoz

A szövegben a veszélyes ipari üzem fogalmának átvezetése, valamint nyelvhelyességi pontosítása elősegíti az egységes jogértelmezést.

A 21. §-hoz

A hatályos szabályozás szerint a hatóság csak a veszélyes üzemben történt változtatás esetében köteles a dominó hatás vizsgálatára, az új létesítésű és a változás nélkül már működő felső és az alsó küszöbértékű veszélyes üzemek biztonsági dokumentációjának vizsgálatakor ilyen feladat nem szerepel.

A dominó hatásról szóló új rendelkezések beépítése kielégíti ezt a hiányosságot: bármely eljárásban a benyújtott biztonsági elemzés vagy jelentés vonatkozásában is vizsgálni kell a dominóhatást. Az új 33/A. § megfelel a Seveso II. Irányelv 8. cikk rendelkezéseinek.

A 22. §-hoz

A 34. § (1) bekezdésének módosítása a hatóság – polgármesterek felé fennálló – tájékoztatási kötelezettségét pontosítja. A korábbi (2) bekezdés áthelyezése technikai okból célszerű a 31. §-ba.

A 35. § változásai az előzőekben említett egységes szóhasználatot (külső védelmi terv, veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset), valamint a hatóságnak a Bizottság felé fennálló jelentéstételi kötelezettségéhez szükséges felhatalmazást biztosítja. A balesetek kivizsgálásához fűződő információszolgáltatásról szóló rendelkezés kielégíti a Seveso II. Irányelv 15. cikk (1) és (2) bekezdésének követelményeit.

A 36. § eddigi rendelkezéseit két új bekezdésre kellett bontani annak érdekében, hogy egyértelművé váljon a lakosság számára biztosítandó vélemény-nyilvánítás lehetősége új veszélyes ipari üzem létesítése, vagy a meglévő üzemek tevékenységében beálló változás, valamint a veszélyességi övezetben tervezett fejlesztések esetén. A létrejött szabályozás megfelel a Seveso II. Irányelv 13. cikk (5) bekezdésének.

A 37. § (1) bekezdésének módosítása: a hatályos szabályozás csak abban az esetben kötelezte a hatóságot a polgármesterek és a védelmi bizottságok felé történő értesítésre, ha döntése a veszélyes tevékenység végzéséhez való hozzájárulás volt. Az új rendelkezés szerint a döntéséről, tehát a veszélyes tevékenység végzésére vonatkozó bármely eredményű döntéséről tájékoztatja a hatóság a felsorolt szervezetet. A 37. § (2) bekezdésében az évi rendszerességgel tájékoztatott közigazgatási szervek megnevezésének pontosítása történt.

A 38. § nyelvhelyességi és fogalom-pontosítása lehetővé teszi az egységes jogértelmezést. Az új (4) bekezdés hiánypótló rendelkezést tartalmaz. Eddig a hatóság kezében lévő szankciók nem voltak elégségesek az üzemeltetői kötelezettség

teljesítésének kikényszerítésére, az új (4) bekezdés beiktatása a hatékonyabb végrehajtást, ezáltal a jogszabály hatékonyabb érvényesülését segíti elő.

A 39. § módosítását a nyelvhelyességi és fogalom-pontosítási elemeken túl az alábbiak indokolják: A belső védelmi terveket elégséges a hatóság számára megküldeni, indokolatlan költséget, valamint az üzleti titkok megsértésének kockázatát jelenti a hatályos szabályozás szerinti tájékoztatás. A b) pont kiegészítése megfelel a Seveso II. Irányelv 11. cikk (2) bekezdés negyedik francia bekezdésének. A c) pont kiegészítése, – a balesetek kivizsgálásáról szóló jelentés szakhatóság számára történő megküldése – elősegíti a hatóságok együttműködését. Az új d) pont megfelel a Seveso II. Irányelv 14. cikk (1) bekezdés c) pont rendelkezésének.

A 40. § módosítása a belső védelmi tervek „naprakészen” tartását célozza meg. A próbariadó helyett a gyakorlat tartása hatékonyabb módja e cél elérésének. A jegyzőkönyvet elégséges a hatóság számára megküldeni, hiszen a védelmi bizottságok csak a külső védelmi tervek vonatkozásában rendelkeznek hatáskörrel.

A 41. § szövegében átvezetésre kerültek a megfelelő fogalmak (veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset, veszélyes ipari üzem, külső védelmi terv).

A 23. §-hoz

A rendelkezésben a hatóság területi szerveinek elnevezését, valamint a „veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset” kifejezést kellett pontosítani.

A 24. §-hoz

A Kormány eseti döntése során a helyreállításra, újjáépítésre fordítandó közpénzek célirányos és igazságos elosztásában a helyi lakosság anyagi, szociális stb. körülményeit leginkább ismerő „közeg”, a helyi önkormányzat bír kompetenciával. Célszerű, hogy helyi szinten súlyozzák, és mérlegeljék a károsultak reparációs készségeit, képességeit, lehetőségeit, a konkrét helyi támogatásoknak csak a „zsinórmértékét” húzza meg a jogalkotó, annak tényleges formáját és mértékét ne.

A 25. §-hoz

Technikai jellegű módosítás, amely a Kat. VI. fejezetének címét érinti.

A 26. §-hoz

A kiadandó katasztrófavédelmi szabályzat rendelkezéseinek megsértésére vezet be a Javaslat a katasztrófavédelmi bírság jogintézményét, rögzítve az általános szabályokat.

A 27. §-hoz

A jogharmonizációs záradék az Európai Unió jogának való megfelelésre utal az irányelvek (SEVESO II. és módosítása) pontos megjelölésével.

A 28. §-hoz

A Javaslat pontosító felhatalmazó rendelkezést tartalmaz.

A 29-30. §-okhoz

A Kat. a jogelőd és a katasztrófavédelmi szervek „megfeleltetése” során nem rendelkezett a korábbi polgári védelmi körzetparancsnokságok „jogutódlásáról”. Szintén jogalkotási hiányosság, hogy a jogelőd tűzoltósági szervek esetében csak a Ttv. esetében rendelkezik a Kat. a „megfeleltetésről”, más jogszabályok esetében nem. A Javaslat ezeket a – gyakorlatban már szükségszerűen orvosolt – hiányokat pótolja.

A 31. §-hoz

A 2005. január 1-jén hatályba lépett honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény miatt a Kat-ban helytelenül szereplő fegyveres erők helyett egységesen a Magyar Honvédség megnevezése szükséges.

A 32. §-hoz

Mivel a tűzvédelemmel és a műszaki mentéssel kapcsolatos kötelezettségek nem csak jogszabályokban és szabványokban találhatók, hanem hatósági rendelkezésekben is, a Javaslat ezekkel kiegészíti az eredeti rendelkezést.

A 33. §-hoz

A Ttv. hatályba lépése óta több ízben jelentett problémát, hogy a segélyhívó számokat a szolgáltató nem kötötte át a legközelebbi tűzoltóságra, így a jelzés idővesztéséget okozott. A többlépcsős átjelzések percekben mérhető idővesztéséget okoztak, amely a kárérték rovására ment. A normaszöveg Javaslat szerinti pontosítása szerint a szolgáltató köteles a legközelebbi tűzoltóságra bekötni a segélyhívókat.

A 34. §-hoz

A Kat. hatályba lépésével az állami tűzoltóságok megszűntek, integrálódtak a katasztrófavédelem rendszerébe. A törvény szövege alapján a tűzoltásvezetői jogkör a „tűzoltóság” tagjait illeti meg. Jogbizonytalanságot okoz, hogy a szervezeti változással a „katasztrófavédelemmé” váló szervezet egyéb feltételeknek megfelelő tagjai a törvény expressis verbis rendelkezése hiányában a jogutódlás tényével jogosultak illetve kötelesek-e a kifejezetten a „tűzoltóság” tagjait megillető tűzoltásvezetői jogkör gyakorlására. Azon kiemelt eseményeknél, ahol több – hivatásos önkormányzati illetve önkéntes – tűzoltóság működik, továbbra is szükséges a feladatok magasabb szintű irányítása, amely a tűzoltásvezető jogköre. A fenti anomáliák megszüntetése érdekében a Javaslat a tűzoltásvezetésre jogosultak körét kiegészíti a hivatásos

katasztrófavédelmi szerv tagjaival, akik természetesen csak akkor jogosultak átvenni a tűzoltás vezetését, ha a más jogszabályban erre meghatározott egyéb követelményeknek megfelelnek.

A 35. §-hoz

A tűzoltóságok központi irányítását a belügyminiszter gyakorolja. A Javaslat rögzíti, hogy a jogkör gyakorlása, a belügyminiszternek a Ttv. 24. §-ában foglalt jogosítványai kivételével, a belügyminiszter irányítása alatt álló szakmai szervezet útján valósul meg.

A 36-37. §-okhoz

A hivatásos önkormányzati tűzoltóság átszervezésével kapcsolatos belügyminiszteri jogkör a gyakorlatban nem érvényesül, ugyanis a szervezeti módosítást az érintett tűzoltóparancsnok kezdeményezi, majd a BM OKF főigazgatója egyetértése esetén az átszervezést, illetőleg az ehhez kapcsolódó szervezési állománytáblázatot a fenntartó önkormányzat polgármester hagyja jóvá. Ezért a Javaslat a jogkör elhagyását tartalmazza.

A 38. §-hoz

A hatályos szabályozás szerint az önkéntes tűzoltóság a települési önkormányzat és a tűzoltó egyesület által közösen alapított köztestület. A Javaslat lehetőséget teremt arra, hogy az alapításban önkormányzati társulás is részt vehessen az egyesület mellett.

A 39. §-hoz

A Javaslat a pályázati forrásból megvalósítható létesítés és fejlesztés körét a felújításra is kiterjeszti.

A 40. §-hoz

A Javaslat a tűzvédelemhez történő biztosítói 1%-os, központi költségvetés részére fizetendő hozzájárulás felhasználási körét szélesíti ki a tűzoltó eszközök felújítására, illetve a tűzoltó célú szakképzéshez kapcsolódó technikai eszközökre történő felhasználásra.

A 41. §-hoz

A 2005. január 1-jén hatályba lépett honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény miatt a Kat-hoz hasonlóan a Ttv-ben is indokolt a helytelenül szereplő fegyveres erők helyett egységesen a Magyar Honvédség megnevezést használni.

A 42. §-hoz

A veszélyhelyzetet kiváltó eseményeket indokolt kiegészíteni a töltésszakadás bekövetkezésével.

A 43. §-hoz

Jelenleg nem rendelkezik jogszabály arról, hogy ki jogosult a polgári védelmi szervezetek összlétszámának meghatározására, ezt a hiányt pótolja a rendelkezés.

A 44. §-hoz

A Pvt. 17. § (2) bekezdése kiegészül a megyei közgyűlés elnökeinek (a főpolgármesternek) az egyetértési jogkörével. A hatályos Pvt. alapján „a területi polgári védelmi szervezetek felépítéséről, létszámáról az országos parancsnok határoz a megyei, fővárosi polgári védelmi parancsnok javaslata alapján”. Tekintettel arra, hogy a megyei közgyűlés elnöke a védelmi igazgatás megyei szintű irányításáért felelős személy, célszerű számára a területi (megyei) szintű polgári védelmi szervezet létrehozásával kapcsolatban egyetértési jogot biztosítani.

A 45. §-hoz

A honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény 32. §-a módosította a polgári védelmi kötelezettség korhatárát, ezért a Pvt-ben szereplő korhatárok pontos megjelenítése indokolt.

A 46. §-hoz

A 2005. január 1-jén hatályba lépett honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény miatt a Kat-hoz hasonlóan a Pvt-ben is indokolt a helytelenül szereplő fegyveres erők helyett egységesen a Magyar Honvédség megnevezést használni.

A 47. §-hoz

A fegyveres és rendvédelmi szervekkel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2005. évi I. törvény módosította a Hszt. 247.§ (1) bekezdését. A módosítás során technikai okokból kimaradt a megyei katasztrófavédelmi igazgatót követően az „és a vele azonos jogállású szervek vezetői” szövegrész, ezáltal a Repülőtéri Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója jelenleg nem minősül állományilletékes parancsnoknak. A Javaslat ezt a hiányosságot pótolja.

A 48-49. §-okhoz

A szakmai felügyeleti jogkör hatékony érvényesítéséhez jelenleg nincs „eszköztára” a katasztrófavédelmi szerveknek. A Javaslat ezért egyrészt lehetőség teremt soron kívüli minősítés, valamint fegyelmi eljárás kezdeményezésére szakmai mulasztás vagy szakmai alkalmatlanság felmerülése esetén. Amennyiben a tűzvédelem helyzetét vagy a hivatásos szolgálati jogviszonyt érintő szakmai mulasztás esetén az illetékes

katasztrófavédelmi szerv a fegyelmi eljárás elrendelését kezdeményezi, azt el kell rendelni, és a vizsgálatot a szakmai felügyeletet ellátó szerv képviselője (bizottsága) folytatja le. Az eljárás lefolytatását követően javaslatot tesz a döntés meghozatalára. Így biztosított egyrészről az, hogy a tűzvédelmi illetve hivatásos jogvisztonnal kapcsolatban kellő ismerettel rendelkező személy folytassa le az eljárást, ugyanakkor ez az eljárásrend nem érinti a munkáltatói jogkört gyakorló végső döntési kompetenciáját.

A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok tagjai a Hszt. hatálya alá tartoznak, mint hivatásos állományúak, esetükben egy speciális kettős munkáltatói jogkör érvényesül.

Az 50-51. §-okhoz

A „kiürítés” szót a szakirodalom és a hatályos szabályozás nem alkalmazza, helyette a „kitelepítés” és „kimenekítés” az elfogadott. A kifejezés elsősorban a polgári védelemhez, katasztrófavédelemhez kötődik, így indokolt az ott alkalmazott kifejezések használata.

Az 52. §-hoz

A Javaslat a törvény hatálybaléptetéséről rendelkezik, amelyet a kihirdetést követő 8. napban határoz meg.

Az 53. §-hoz

A Javaslat hiánypótló felhatalmazó rendelkezéseket tartalmaz.

A Kormányprogram, valamint az abból adódó civil programok kiemelt helyen kezelik az önkéntes szerveződések hatékonyabb bevonását állami feladatokba. A katasztrófák kezelése során is kiemelkedő szerep hárul azokra a civil szervezetekre, amelyek speciális felkészültségükkel és technikai felszereléseikkel olyan tevékenységeket képesek ellátni, amelynek fenntartása állami szinten nem indokolt és nem gazdaságos. E szervezetek akár a hazai akár a nemzetközi szinten képesek beavatkozni. Az ő tevékenységüket indokolt kormányrendeleti szinten szabályozni, hiszen tevékenységük az élet szinte minden területére kiterjed. A jól kialakult állami és önkormányzati struktúrába illesztésük igényli a jogi szabályozást.

Abban az esetben, ha a jogalkotó az eseti helyreállításnak, újjáépítésnek a lehetőségét a Kormány kompetenciájába utalta, úgy magának a helyreállításnak, újjáépítésnek a folyamatát is szabályozni indokolt, ennek tesz eleget a vonatkozó felhatalmazás.

A Javaslat által megteremtett katasztrófavédelmi bírság részletszabályait szintén kormányrendeletben indokolt szabályozni.

A kormányrendelet-alkotásra vonatkozó felhatalmazások kiegészítése indokolt a magyar állampolgárok életét külföldön veszélyeztető eseményeket követő hazai eljárás menetének, valamint a magyar állampolgárok életét, testi épségét külföldön közvetlenül fenyegető katasztrófa esetén szükségessé váló kormányzati szintű teendők

szabályozásával. Az elmúlt év végén bekövetkezett DK-ázsiai természeti katasztrófa nem csak a helyi lakosságot, hanem a térségben tartózkodó külföldi turistákat is érintette, melynek során a konzuli tevékenységre különös hangsúly helyeződött. A nagy számú uniós állampolgár halálát követelő természeti katasztrófa szükségszerűen ráirányította az Európai Unió figyelmét is a konzuli védelem kérdésére, melynek megerősítésének követelménye az ún. Cunami Akciótervben is megfogalmazást nyert, főleg az uniós állampolgárságból fakadó jogosultságok okán. A főleg konzuli aspektusokat tartalmazó eljárási rend kidolgozása elősegítheti a jogharmonizációt. Ugyancsak a Kormánynak szükséges rendeletben szabályoznia a polgármester és a helyi, megyei védelmi bizottságok elnöke katasztrófavédelmi felkészítésének követelményeit.

Az 54. §-hoz

Hasonlóan más rendvédelmi szervekhez, szükséges a katasztrófavédelmi szervek számára is olyan szabályozó kiadása, amely a mindennapi szolgálatellátás szabályait tartalmazza. A Szolgálati Szabályzat kiadására – hasonlóan a társszervek szabályzataihoz – a belügyminiszternek ad felhatalmazást a Javaslat.

A korábban kifejtett indokok alapján a tűzoltóságok szolgálati szabályzatát is szükséges megalkotni, erre a belügyminiszter részére ad a Javaslat felhatalmazást.

A hivatásos önkormányzati és az önkéntes tűzoltóságok kötelezően készenlétben tartandó legkisebb gépjármű és technikai eszköz állománya a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok tárgyi és költségvetési átadás-átvételének rendjéről szóló 59/1995. (V. 30.) Korm. rendeletben került meghatározásra. Mivel a kormányrendelet egyedi állapotot rögzített, felhatalmazó rendelkezés hiányában nincs lehetőség annak módosításra és így a tényleges szakmai igényekhez történő igazítására. A Javaslat ezért felhatalmazást ad a belügyminiszternek a tűzoltóságok „technikai állománytáblázatának” rendeletben történi kiadására.

Tekintettel arra, hogy a BM OKF főigazgatója által kiadott normatív szabályozó hatálya csak saját szervezetére terjed ki, a hivatásos önkormányzati, az önkéntes, a létesítményi tűzoltóságokra tekintetében indokolt belügyminiszteri szinten kiadni a tűzoltóságok Szerelési Szabályzatát, a rendkívüli állapotban alkalmazandó Tűzoltási és Műszaki Mentési Szabályzatot és a tűzoltósport versenyszabályzatát.

A polgári védelmi kötelezettségen alapuló polgári védelmi szervezetek létrehozásának, irányításának, anyagi-technikai ellátásának, illetőleg alkalmazásának szabályairól szóló 55/1997. (X. 21.) BM rendelet alapján létrehozott szervezetek alkalmazási készenlétbe helyezését egy BM PVOP szakintézkedés (nyt. sz: 268-2/1998.) és az azzal együtt kiadott „EMELŐ” okmány szabályozza, amely – tekintettel a polgári védelmi szervezetek polgári védelmi kötelezettség alatt álló állampolgárokból történő létrehozására – meghaladja a BM OKF Főigazgatójának hatáskörét. A jelenleginél magasabb szintű szabályozás garanciát jelent az egységes értelmezésre és az azt követő, szakmailag helytálló alkalmazásra. Az „EMELŐ” okmány tervezett tartalmi

módosításai illeszkednek a hivatásos katasztrófavédelmi szervek készenlétbe helyezési elveihöz és követelményeihez.

Az 55. §-hoz

A belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi szervek elnevezése és szervezeti felépítése a Kat. hatályba lépéséig egységes volt (Központi szerv „országos parancsnokság illetve főkapitányság”, az első számú vezető helyetteseinek szervezeti egysége: főigazgatóság). Ezt az egységet „bontotta meg” a Kat. azzal, hogy a BM OKF központi szervének megnevezése lett a „főigazgatóság”. Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság” elnevezés – miután egyik elemében sem utal a jogelőd szervekre – a „kívülálló” számára nem jelzi a jogelőd szervek feladatkörének ellátását, esetenként azt a téves képzetet kelti, hogy egy új feladatkörökkel felruházott új szervezet jött létre. A jogelőd szervek elnevezésére történő utalás hiánya, illetve a rendvédelmi szervek gyakorlatától eltérő „főigazgatóság” elnevezés esetenként még szakmai körökben helytelen hivatkozásokra ad okot. Ezen túlmenően „diplomáciai” problémákat is okoz, hiszen a BM OKF jelenlegi főigazgató-helyetteseinek elnevezése a másik két rendvédelmi szervnél egy-egy főosztályvezetői besorolású személy beosztásának elnevezésével egyezik meg.

A Javaslát – a fent vázolt problémák orvoslására, valamint a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet és annak vezetői jogállásának egyértelművé tétele érdekében – a szervezet központi és területi szerveinek – és ezáltal azok vezetőinek - új elnevezésére tesz javaslatot az alábbiak szerint:

Katasztrófa-, Tűz- és Polgári védelmi Országos Parancsnokság
X Megyei Katasztrófa-, Tűz- és Polgári védelmi Parancsnokság.

Az ügyészség 2001-ben vizsgálta az önkéntes tűzoltóságok, illetve a tűzoltó egyesületek működését. Megállapította, hogy a két tűzoltószervezet elnevezése megtévesztésre ad lehetőséget és felvetődik a névvalódiság problémája. Az ügyészség javaslata szerint különböző elnevezések használata volna indokolt. A Javaslát elősegíti a két tűzoltószerv egyértelmű megkülönböztetését, ugyanakkor olyan elnevezést honosít meg, amely utal az adott szervezet jogállására is.

Ezen túlmenően a tűzoltó egyesületek évszázados hagyományának továbbfolytatására ad lehetőséget azzal, hogy nevükben megjelenik az „önkéntes” kifejezés.

Az Európai Unió jogának való megfelelés alátámasztására tételesen felsorolásra kerül, hogy a Kat. tv. módosítása mely cikkek rendelkezését teszi a belső jog részévé.